

## **Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2018- 2020**

### **I. Wstęp**

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany zgodnie z art. 176 pkt 1 i art.179 ust.1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nadrzednym celem Programu jest dobro dzieci i wspieranie rodziny w prawidłowym pełnieniu funkcji rodzicielskich.

Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To właśnie w rodzinie dziecko zdobywa pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie wzorce i zasady współżycia. Prawidłowo funkcjonująca rodzina daje swoim członkom poczucie bezpieczeństwa, zadowolenia, wartości, psychicznego oparcia a także zaspokaja podstawowe potrzeby biologiczne. Niestety nie wszystkie rodziny wywiązują się ze swoich zadań względem dzieci.

Rozpad rodziny, niewydolność wychowawcza, zanikanie poczucia bezpieczeństwa, narastanie konfliktów powodują wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej zmierzający do przywrócenia naturalnych więzi i normalizacji życia rodzinnego.

Jednym z wprowadzonych przez ustawę o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do

pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie wyręcza rodziny a wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków.

Celem pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci.

Również nową formą pomocy rodzinie są też rodziny wspierające. Zadaniem tych rodzin jest pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy asystenta rodziny. Rodzina wspierająca również nie wyręcza, lecz aktywnie wspomaga w przezwyciężaniu kryzysu w rodzinie wymagającej wsparcia.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

W pracy tej bardzo istotne jest koordynowanie działań wszystkich instytucji zobligowanych do wspierania rodziny. Problemy występujące w rodzinie są bowiem często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań.

Aby móc kompleksowo wspierać rodziny niezbędne jest stworzenie gminnego programu wspierania rodziny, którego realizacja należy do zadań własnych gminy.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Trzebielino na lata 2013-2020 przyjętą Uchwałą Nr 164/XXVII/2013 Rady Gminy Trzebielino z dnia 26 czerwca 2013r.,

## II. Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Trzebielino

Gmina Trzebielino położona jest w zachodniej części Województwa Pomorskiego, w Powiecie Bytowskim i jest jedną ze 123 gmin województwa, w tym jedną z 98 gmin wiejskich i miejsko – wiejskich. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebielinie jest jednostką samorządu terytorialnego będącą instytucją pomocy społecznej. Według ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z art. 3 cyt. ustawy pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Z bieżącej pracy i obserwacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebielinie wynika, że z nieprawidłowym funkcjonowaniem rodziny wiążą się takie zjawiska jak alkoholizm, przemoc, rozwody, sieroctwo społeczne, ubóstwo i bezrobocie, brak właściwej opieki rodzicielskiej, nieporadność życiowa, nieprzystosowanie społeczne dzieci i młodzieży – czyli kłopoty w szkole, przestępczość i demoralizacja wśród nieletnich.

Poniżej zamieszczona tabela zawiera dane liczbowe z ostatnich dwóch lat dotyczące sytuacji życiowych na podstawie których udzielano świadczeń z pomocy społecznej.

**Tabela 1: Liczba osób ubiegających się o pomoc społeczną w zależności od przyczyn udzielania takiej pomocy na poziomie Gminy Trzebielino.**

| Przyczyny udzielania pomocy | ROK 2016      |                         | ROK 2017      |                         |
|-----------------------------|---------------|-------------------------|---------------|-------------------------|
|                             | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach | Liczba rodzin | Liczba osób w rodzinach |
| Ubóstwo                     | 24            | 40                      | 18            | 20                      |
| Sieroctwo                   | 0             | 0                       | 0             | 0                       |

|                                                                                                            |     |     |     |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|-----|-----|
| <b>Bezdomność</b>                                                                                          | 4   | 4   | 3   | 3   |
| <b>Potrzeba ochrony macierzyństwa</b>                                                                      | 21  | 106 | 27  | 127 |
| <b>W tym:</b>                                                                                              |     |     |     |     |
| <b>Wielodzietność</b>                                                                                      | 12  | 77  | 16  | 93  |
| <b>Bezrobocie</b>                                                                                          | 134 | 423 | 158 | 557 |
| <b>Niepełnosprawność</b>                                                                                   | 77  | 204 | 81  | 198 |
| <b>Długotrwała lub ciężka choroba</b>                                                                      | 98  | 252 | 101 | 246 |
| <b>Bezradność w sprawach opiek-wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem</b>                      | 42  | 146 | 41  | 154 |
| <b>W tym:</b>                                                                                              |     |     |     |     |
| <b>Rodziny niepełne</b>                                                                                    | 31  | 91  | 27  | 84  |
| <b>Rodziny wielodzietne</b>                                                                                | 5   | 34  | 9   | 58  |
| <b>Przemoc w rodzinie</b>                                                                                  | 0   | 0   | 1   | 1   |
| <b>Alkoholizm</b>                                                                                          | 16  | 21  | 17  | 21  |
| <b>Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego</b>                                  | 2   | 2   | 0   | 0   |
| <b>Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze</b> | 0   | 0   | 0   | 0   |
| <b>Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy</b>                                        | 0   | 0   | 0   | 0   |
| <b>Zdarzenie losowe</b>                                                                                    | 2   | 4   | 1   | 3   |
| <b>Sytuacja kryzysowa</b>                                                                                  | 0   | 0   | 0   | 0   |
| <b>Kłęska żywiołowa lub ekologiczna</b>                                                                    | 0   | 0   | 0   | 0   |

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS Trzebielino

Wykazane powyżej przyczyny udzielenia pomocy są ze sobą powiązane, dlatego też osoby i rodziny objęte pomocą społeczną występują jednocześnie w kilku kategoriach.

W gminie Trzebielino bezrobocie jest bezsprzecznie nadal problemem, który dotyka największą część społeczeństwa. Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się alkoholizm i przemoc w rodzinie. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych, na środowisko rodzinne.

Obok bezrobocia trudności życiowe są generowane przez niepełnosprawność i długotrwałą chorobę, które to powodują nierzadko ograniczenia w możliwości wypełniania swych ról społecznych, a nawet rodzinnych. Znaczącą część klientów GOPS stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak: uzależnienie od alkoholu, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich, zawodowych wyrażające się m. in. w postaci niedojrzałości emocjonalnej, problemach we współżyciu z ludźmi, trudnościach adaptacyjnych, niezaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemach wychowawczych w środowisku rodzinnym, szkolnym ujawniających się w postaci zachowań buntowniczych, agresywnych, konfliktowych, łamania przez dzieci i młodzież panujących obyczajów, norm, wartości. Czynniki dysfunkcyjne wpływające negatywnie na rodzinę skutkują umieszczaniem dzieci w pieczy zastępczej.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

1. jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
2. występuje problemem wykorzystywania seksualnego czyli taka w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie,
3. jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
4. jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna),

5. występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi zaniedbując potrzeby osób zależnych.

Podjmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego. Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Trzebielinie w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Szeroki zakres dysfunkcji w rodzinie wymaga wdrożenia szeregu form pomocy pozafinansowej np. w postaci poradnictwa specjalistycznego czy szeroko rozumianej pracy socjalnej oraz oczywiście indywidualizacji tych świadczeń a także instrumentów wskazanych w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej np. asystent rodziny czy też rodziny wspierające. Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. Ośrodek pomocy prowadzi pracę socjalną z rodzinami tych dzieci pod kątem ich powrotu do rodzin biologicznych.

**Tabela 2: Liczba dzieci w pieczy zastępczej**

| ROK  | Liczba dzieci w pieczy zastępczej | W tym instytucjonalnej | W tym w pieczy zastępczej w rodzinie |
|------|-----------------------------------|------------------------|--------------------------------------|
| 2016 | 5                                 | 3                      | 2                                    |
| 2017 | 6                                 | 4                      | 2                                    |

Źródło: Opracowanie własne GOPS.

Od września 2011 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebielinie zatrudnia asystenta rodziny. Asystent rodziny we współpracy z rodzinami i pracownikiem socjalnym opracowuje plan pracy z rodziną, którego głównym aspektem jest wzmacnianie roli i funkcji rodzin, rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, podnoszenie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny, pomoc w opiece i wychowywaniu dzieci, reintegracja rodzin.

**Tabela nr 2. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny**

| Rok 2016      | Rok 2017      |
|---------------|---------------|
| Liczba rodzin | Liczba rodzin |
| 13            | 19            |

Źródło: dane własne GOPS

W Gminie Trzebielino działa również Gminny Zespół Interdyscyplinarny. W skład Zespołu wchodzi pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, kuratorzy sądowi, przedstawiciel Policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zespół spotyka się średnio co 6 tygodni, rozpatruje sprawy związane z przemocą w rodzinie i opieką nad dziećmi. W ramach Zespołu funkcjonują grupy robocze tworzone do pracy z konkretną rodziną i sytuacją. Współpraca w ramach Zespołu daje możliwość wdrażania interdyscyplinarnych równoległych działań naprawczych w rodzinie.

Szerokie wsparcia socjalne rodzin z dziećmi wpływa na poprawę warunków życia tych rodzin. Jednakże nadal istnieje potrzeba wspierania rodzin przez gminę.

Liczbę rodzin, którym GOPS w Trzebielinie udzielił wsparcia w ostatnich dwóch latach przedstawiają tabele poniżej.

**Tabela 3: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej**

| ROK  | Liczba rodzin |
|------|---------------|
| 2016 | 208           |
| 2017 | 200           |

Źródło: Opracowanie z rejestru GOPS Trzebielino

**Tabela 4: Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne i z funduszu alimentacyjnego.**

| ROK  | Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne | Liczba rodzin pobierających świadczenia funduszu alimentacyjnego |
|------|--------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
| 2016 | 296                                              | 24                                                               |
| 2017 | 288                                              | 22                                                               |

*Źródło: Opracowanie GOPS na podstawie sprawozdania ze świadczeń rodzinnych i FA*

**Tabela 5: Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze 500+.**

| ROK  | Liczba rodzin pobierających świadczenie wychowawcze | Liczba dzieci |
|------|-----------------------------------------------------|---------------|
| 2016 | 308                                                 | 505           |
| 2017 | 311                                                 | 572           |

*Źródło: Opracowanie GOPS na podstawie sprawozdania.*

**Tabela 6: Liczba rodzin pobierających stypendia szkolne.**

| ROK  | Liczba uczniów | Kwota świadczeń |
|------|----------------|-----------------|
| 2016 | 142            | 119 650 zł      |
| 2017 | 129            | 100 262 zł      |

*Źródło: Opracowanie GOPS na podstawie sprawozdania.*

### *Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny*

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Mocne strony</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych</li> <li>• Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie</li> <li>• Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</li> <li>• Baza instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, świetlice szkolne)</li> <li>• Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty</li> <li>• Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny</li> <li>• Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży</li> <li>• Dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych</li> <li>• Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy.</li> </ul> | <p>Słabe strony</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie</li> <li>• Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego (psycholog, psychiatra, mediator rodziny) – dojazd do miasta powiatowego przy jednoczesnym niechętnym korzystaniu z usług w miejscowości gminnej</li> <li>• Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/ nauczyciela</li> <li>• Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej</li> <li>• Brak w środowisku „ animatorów kultury”- osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież</li> <li>• Ograniczone środki finansowe na realizację założonych programów</li> <li>• Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów</li> </ul> |
| <p>Szanse</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.</li> <li>• Rozwój wolontariatu</li> <li>• Edukacja rodziców</li> <li>• Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę</li> <li>• Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych.</li> <li>• Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <p>Zagrożenia</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów</li> <li>• Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia”</li> <li>• Wzrost kosztów utrzymania rodzin</li> <li>• Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami , daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności</li> <li>• Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc</li> <li>• Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |

## Cel główny i cele szczegółowe Programu

III. Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, tworzenie warunków sprzyjających jej prawidłowemu funkcjonowaniu oraz profilaktyka środowiska lokalnego.

## IV. Adresaci programu

Adresatami Programu są rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Trzebielino przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym rodziny dotknięte bezrobociem, ubóstwem, doświadczające przemocy domowej, przeżywające trudności w związku ze stanem zdrowia członków rodziny, dotknięte uzależnieniami od alkoholu, narkotyków bądź innych używek, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej czy ograniczeniem władzy rodzicielskiej.

## V. Cele szczegółowe

| Nazwa zadania                                                                                                                            | Czas realizacji | Podmiot realizujący                               | Wskaźnik realizacji                                                                  | Źródło finansowania                 |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|---------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>Zapobieganie powstawania sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.</b>                       |                 |                                                   |                                                                                      |                                     |
| Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc. | 2018 - 2020     | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej                  | Przyczyny udzielania pomocy.<br><br>Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych. | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych.            | 2018- 2020      | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w<br>Urząd Gminy | Liczba i rodzaj działań.<br><br>Liczba osób objętych wsparciem.                      | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |

|                                                                                                                                                                                                                                                            |             |                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                             |                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia                                                                        | 2018- 2020  | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Urząd Gminy<br><br>Placówki oświatowe                                                                                                                                                            | Liczba i rodzaj działań                                                                                                     | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Praca socjalna polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie.                                                                                                                      | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej                                                                                                                                                                                                         | Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej.                                                                 | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej.                                                                     | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie<br><br>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych                                                                    | Liczba osób, które podjęły terapię.<br><br>Liczba założonych Niebieskich Kart.<br><br>Liczba osób, które ukończyły terapię. | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej. | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie<br><br>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych<br><br>Placówki oświatowe<br><br>Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie | Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.                 | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |

|                                                                                                                                                                                |             |                                                                 |                                                                                                                |                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-----------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------|
| W zależności od zdiagnozowanych potrzeb – zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny. | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej                                | Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy.<br><br>Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta. | Środki własne, Środki zewnętrzne   |
| zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy                                                                     | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Urząd Gminy<br><br>PCPR | Liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy                                                      | Środki własne, Środki zewnętrzne   |
| Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej                                             | 2018-2010   | Szkoły<br><br>Stowarzyszenia, Sołectwa<br><br>Biblioteka Gminna | Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w z zorganizowanych zajęciach                                        | Środki własne<br>Środki zewnętrzne |

#### **Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi.**

|                                                               |             |                                                     |                                                                                                   |                                  |
|---------------------------------------------------------------|-------------|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------|
| Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi. | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Urząd Gminy | Liczba i formy udzielonej pomocy.<br><br>Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą. | Środki własne, Środki zewnętrzne |
| Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci.         | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Urząd Gminy | Liczba dzieci korzystających z posiłków.                                                          | Środki własne, Środki zewnętrzne |

|                                                                                                                                                                                                                     |             |                                                                                                    |                                                                                                                                    |                                     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.                                                                                                                                     | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>Placówka opieki zdrowotnej<br>Szkoly                           | Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem.                                                                   | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>Urząd Gminy                                                    | Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach.<br>Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach. | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| <b>Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców.</b>                                                                                                                                             |             |                                                                                                    |                                                                                                                                    |                                     |
| Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności.                                                                                                                                  | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej                                                                   | Liczba rodzin przeżywających trudności.                                                                                            | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Kierowanie osób uzależnionych na leczenie.                                                                                                                                                                          | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych<br>Policja | Liczba osób, które podjęły terapię.<br>Liczba osób, które ukończyły terapię.                                                       | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |

|                                                                                                                          |             |                                                                                                                             |                                                                                                                                                                                      |                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie. | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie<br><br>Policja   | Liczba założonych Niebieskich Kart.                                                                                                                                                  | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej .                                                                      | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Urząd Gminy                                                                         | Liczba rodzin objętych pomocą.                                                                                                                                                       | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny.                                                                                | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Sąd Rodzinny i Nieletnich                                                           | Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny.                                                                                                                                 | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach dotyczących pracy z rodziną.                             | 2018 - 2020 | Pracownicy socjalni<br><br>Asystent rodziny                                                                                 | Liczba szkoleń i konferencji.                                                                                                                                                        | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |
| Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą                                                                       | 2018 - 2020 | Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej<br><br>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna<br><br>Placówki opieki zdrowotnej<br><br>GKRPA | Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych.<br><br>Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego.<br><br>Ilość rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy | Środki własne,<br>Środki zewnętrzne |

## **VI. Efekty Programu**

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia, dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

## **VII. Partnerzy Programu**

1. Urząd Gminy w Trzebielinie
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Trzebielinie
3. Placówki szkolne na terenie Gminy Trzebielino
4. Posterunek Policji w Kołczygłowach
5. Sąd Rejonowy w Miastku
6. Biblioteka Gminna w Trzebielinie
7. Zakłady Opieki Zdrowotnej
8. Organizacje pozarządowe z terenu Gminy Trzebielino
9. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie
10. Sołectwa z terenu gminy Trzebielino.
11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Miastku

## **VIII. Monitoring i ewaluacja Programu**

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Trzebielinie. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruuja działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wsparcia Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych.

W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedkładane będzie Radzie Gminy Trzebielino przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

## ***IX. Podsumowanie***

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Trzebielino na lata 2018 - 2020 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.

Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami, wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.